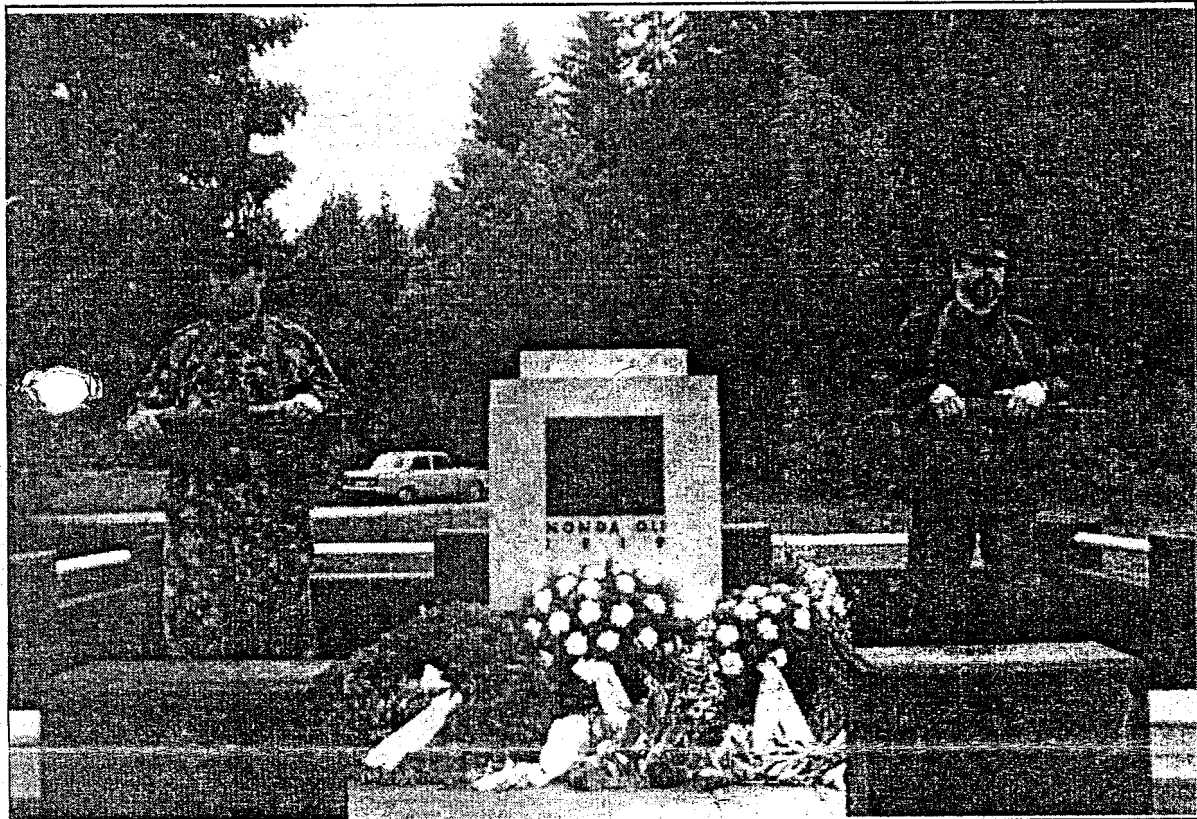

Võidupühal avati Palermo mõrvaohvrite mälestusmärk

Kohas, kus 1918–1919 aastavahetusel laskis punakaart maha 82 süütu inimest, avati taas läinud reedel, 23. juunil monument meenutamaks Eesti Vabadussõja ühte traagilisenust.

Paalased valisid ühishaua kohaks Palermo metsaserva Rakvere lõunapiiril, praeguse Kunderi tänava lõpus. 28 päeva Virumaal võimul olnud vaenlastel oli plaanis hukata seal 130 inimest. Kui Eesti relvajõud Rakverele lähenesid, läks enamlastel kiireks ja 74 vanglasse jäänud virulast pääsesid surmast. Viimaseks veretööks Palermos jäid 10. jaanuari tapatalgud, mil mõned mehed põgenema said. Üks neist, Rakvere voorimees Aleksander Munström, kellest kuulid mööda läksid, tuli hauas teadvusele. Tal õnnestus koju minna, kuhu jõudis verise ja jäisena. Paraku haigestus Munström kopsupõletikku ja suri kolme nädala pärast.

Endine mälestusmärk õhiti

Hukkamispaigale püstitati mälestusmärk 10. jaanuaril 1935. aastal. 1940. a. sügisel laskis punased teiste Vabadussõja mälestiste seas õhku ka mõrvaohvrite mälestusmärgi Palermos. Kuid aastaid viidi 10. jaanuaril sinna lilli ka pärast seda.

Samba taasavamisele hakati „Mementos“ mõtlema 1989. aastal. Lääne-Viru Poliitvangide Ühingu võeti

see mõte jällegi üles mullu sügisel, rahalise poole võttis enda südameasjaks Rakvere linnavalitsus. Toetust tuli ka linna eraisikutelt ja ettevõtetelt.

Arhitekt Anne Kaldamil valmis vanade fotode järgi mälestusmärgi taastamise projekt. Ehitustööid juhtis Arvo Tuuling ja bareljeefi valmistas skulptor Lembit Palm.

Et ajalugu ei unustataks

Võidupühal toimunud massimõrva ohvrite mälestusmärgi taasavamise tseremoonial eemaldasid monumendilt kaite Rakvere linnaapea Tiit Kullerkupp ja Peep Kärp. Ausamba õnnistas õpetaja Enn Kivinum. Kõlas Eesti hümn.

Vaatamata viimasajule oli müüningule kogunenud arvukalt huvilisi. Aulvalves seisis Lääne-Viru kaitseliitlased. Muusikapalu esitas Rakvere Linnaorkester, laulis meeskoor „Rakvere“.

Sõnavõtuga esinesid Tiit Kullerkupp, Lääne-Viru maavanem Marko Pomerants ja samba taaspüstitamise põhiinitsiaator Peep Kärp, kes hoiatas jätkuva ekspansiooniohu eest Venemaa poolt. „Veel kaitse, kange Kalev, oma lapsi ja õpeta neid vahvalt võitlema,“ lõpetas P. Kärp poeetilisel.

Kohal oli ka Al. Munströmi lapselaps, kes meenutas oma vanaisa. Tema onugi oli surmale määratud, kuid pääses vanglast, kui vaenlane oli

sunnitud taganema. Ölme Nurk „Mementos“ rääkis, et sellised mälestusmärgid tuleks võtta linna ekskursiooniobjektide nimistusse. Ta tundis muret, et ei unustataks Palermo monumendi ja 10. jaanuari, nagu kiputakse unustama 14. juunit või 25. märtsi.

Monumendi jalamile asetati pärja ja lilli.

Tekst ja foto: Aarne Mäe

Linnavolikogu esimees Jüri Peinar ja linnaapea Tiit Kullerkupp asetasi pärja monumendi jalamile.